

[illegible]

Громадяни! Треба зібрати єдиний наш орган на еміграції, а тому збирайте і надсилайте до редакції пожертви в пресовий фонд „Української Трибуни“.

Нота Раковського

Большевики зухвало загрожу-ють всім своїми нотами. Одну з таких нот, невідомо нашим чи-тачам, вважаємо необхідним по-дати в „Українській Трибуні“. Адресована вона була в кінці жовтня болгарському прем'єру міністру Стамбулінському.

Зміст її наступний:
„Харків. Іскрова телеграма по-дана в Софії (невизначено), з при-воду української совітської деле-гації в Каліфарський на чолі, яка приїхала для масового закупу зерна... де також подається до-відома, що у делегатів знайдено численні дорожочні речі, части-на яких походять з бувшої цар-ської скарбниці. З огляду на те, що це повідомлення має офіці-яльний вигляд, український со-вітський уряд бачить себе приму-шеним висловити болгарському уряду з свого боку енергійний протест проти арешту делегації, а також проти перекручення фактів.“

1) Від совітського уряду не посилається жадної делегації до Болгарії. Тут розходиться з де-легацією Українського Червоного Хреста під проводом громадяни-на Лінніченка, Голови Українсь-кого Червоного Хреста, людини безпартійної, яка виконувала ті самі функції при Червоному Хресті під всякими режимами на Україні.

2) Делегація не везла з собою ніяких дорожочностей ані кош-товних речей, а особливо таких, які могли б належати царській фамілії. Вона не могла закупити навіть невеликої кількості зерна, бо їй ледве стало грошей на ко-шти подорожі. Запевнення бол-гарського агентства не відповідає дійсності і уявляє неприхильне перекручення фактів. Каліфарсь-

кий, котрий їхав разом з делега-цією, недавно перед тим виїхав був з Болгарії з російськими та українськими полоненими, позо-рот яких відбувався за згодою болгарського уряду. Тепер він привіз з України цивільних інтер-нованих болгар. Завдання деле-гації Червоного Хреста полягало в тому, щоб просити дозволу у болгарського уряду урядити збір на користь голодуючого насе-лення України, а особливо про-хати болгарських професорів, по-ловина яких дістала освіту на українських університетах, допо-могти їхнім українським товари-шам. Арештування цієї делегації є порушенням недоторканості ін-ституції Червоного Хреста, а та-кож нечуванним прикладом бесо-ромності. Український совітський уряд сподівається, що скромне і чисто гуманітарне завдання цієї місії не могло бути причиною цієї очевидної спроби болгарсь-кого уряду використати приїзд місії Червоного Хреста, щоб зро-бити з того так звану політичну справу і придбати цим ласку во-рогів совітського уряду, а саме французьких імперіалістів і все це за рахунок тих, що помирають з голоду на Україні.

Український совітський уряд вважає себе примушеним заявити, що як що делегація не буде не-гайно звільнена, ним будуть зро-блені відповідні заходи, і коли бол-гарські громадяне, які у великому числі перебувають на території України, впадуть жертвою цих заходів, то цілковиту відповідаль-ність несе болгарський уряд.

Голова ради народних комісарів і комісар закордонних справ ук-раїнської совітської республіки Раковський.

Європа й Совдепія

Подробиці англійської ноти.

Англійські газети оголошують подробиці останньої англійської ноти, яку вислали до совітів у відповідь на ноту Литвинова. Англійський уряд повторює по-переднє обвинувачення совітів, що вони керують пропагандою в Індії, Персії, Афганістані й ин-ших країнах. Хоча Литвинов стверджує, що совітський уряд не підтримує зв'язків з індійськи-ми революціонерами, однак ан-глійський уряд має в своїх руках документи про те, що совітський уряд запросив до Москви кіль-кох відомих індійських революці-онерів і приймав їх як гостей. Вони брали участь в кількох кон-ференціях, де обговорювалися спо-соби перевороту в Індії. Лит-винов зазначає, що совітський уряд не залежить від III Інтерна-ціоналу. Проти цього англій-ський уряд перечить і стверджує, що III Інтернаціонал, покликаний до життя совітським урядом, до

останнього часу одержує від нього допомогу і всі засоби для утримання. Два найбільш видат-них члени совітського уряду—Ленін і Троцький, являються рі-вночасно членами виконавчого ко-мітету III Інтернаціоналу, а то-му обидві установи мають пост-ійний контакт і відповідальність однієї з них рівночасно падає і на другу.

Приватна власність—як підстава для зносин з Росією.

ВАШИНГТОН. 23.11. В справі відносин американського уряду до уряду совітів Юз сказав, що урядова заява совітського уряду про визнання передвоєнних боргів Росії не дає підстави для зносин з Росією. Загальна сума американських боргів в Росії ви-носить 16 з половиною мільярдів доларів золотом, з них 188 міль-йонів припадає на американську місію. Заява Совітської Росії му-сить йти ще далі, а саме—ви-знати приватну власність в Росії. (Ржеч.)

Вашингтонська конференція

До постанови конференції.

ВІДЕНЬ. 24.11. (ЕТЕ). Корес-пондент „Нойе Фрайе Прессе“ телеграфує, що наслідки конфе-ренції будуть такі: Пропозиція Юза буде прийнята з певними засадничими змінами. Зміни в су-часній ситуації не буде. Було підписано звичайну умову, яка не буде вимагати затвердження пар-ламентами. Заготовлення умови буде доручено спеціальному три-буналові. Фактичне розроблення таким чином відкладається на довший час. Будова військових пароплавів буде закінчена. Ні один пароплав не буде знищений. Підводні човни будуть признані як легальний засіб війни; вжи-вання їх буде обмежено певними приписами.

На підставі міжнародного по-розуміння будуть оголошені за-сади отвортих дверей Китаю. Всі держави мають зріктися своїх привілеїв в Китаю з хвилиною, ко-ли внутрішній стан Далекого Сходу урегулюється так, що осо-бисте і маєткове безпеченство буде запевнене.

В справі розроблення на сухо-долі конференція ухвалить резо-люцію, що всі держави повинні обмежити свої армії до стану, який необхідний для їх власного безпеченства.

Потрібна згода.

НЬО-ІОРК. 24.11. (РСР). В японських колах, які близько сто-ять до конференції, панує пе-реконання, що головним наслід-ком конференції буде те, що те-перішній англо-японський союз заміниться потрібною згодою Англії, Японії й Америки. При цьому зазначають, що така згода могла бути здійснена уже в 1903 році при обидві нотах між се-наторами Злю, Рутом і Тахіро.

Репорт Гувара про Німеччину ВАШИНГТОН. 24.11. (РСР). Гувар зараз зайнятий розроблен-ням рапорта про положення в Німеччині. Цього рапорту чека-ють американські політичні кола і кажуть, що він мусить зробити зміну в поглядах держав відно-сно становища в Німеччині. Зміст рапорта тримають в цілковитій таємниці.

Брїан проти розроблення. ВАШИНГТОН. 23.11. (ПАТ). Брїан рішуче й енергійно поста-вився проти детальної дискусії в справі розроблення на суходолі, зазначаючи, що Франція, який за-грожує безсумнівно небезпека, може зменшити свою армію ли-ше тоді, коли інші держави бу-дуть разом з нею ділити цю не-безпеку. Прем'єр зазначає, що без цієї гарантії не можна навіть говорити про обмеження зброї.

Ріжні вісті

Цензура у Франції.

ПАРИЖ. 22.11. (ПАТ). На сьо-дняшній засіданні парламенту ук-валено введення цензури. Проти цього закону голосувало лише двоє соціалістів. Після ухвалення закону члени парламенту відпи-сали марселезу.

Большевицький замах в Ісландії. КОПЕНГАГЕН. В Рейк'явіку (Ісландія) відбули большевицькі заворушення. Група большеви-ків, ініціаторів заворушень, приму-сила поліцію відступити, після чого заборикадувалася в одному з до-мін. Населення Рейк'явіка ор-ганізує самооборону та надіється швидко втихомирити большеви-ків, кількість яких дійшла вже до кількох сотень. На випадок необхідності буде викликано ко-манду датського інспекційного корабля, який стоїть коло берега Ісландії.

На чолі большевицької групи стоїть місцевий журналіст Фе-дерік Зон. (Р.)

Бешкет комуністів у парламенті.

БЕРЛІН. 24.11. (ПАТ). Засіда-ння парламенту, яке розпочало-ся вчора по обіді, продовжувало-ся до 5 з половиною годин ранку. Обструкцію комуністів проти ре-гулярного з'їзду. Серед сильно-го галасу на кріслах комуністів прийнято новий регулярний. За-сідання часто переривалося. Ко-муністи осистали президента, а один із комуністів кинув на залу засідань бомбу. Внесок ко-муністів про дозвіл палення цигарок під час засідання відкинено. На зв'язуючи на це, комуністи де-монстративно палили цигарки.

Засудження комуністів у Фін-ляндії.

Московська „Правда“ повідомляє, що фінляндська поліція викрила у Выборзі, Вазі та Або комуні-стичні ячейки. У Выборзі ареш-товано 5 осіб, у Вазі—5, в Або—2. Вазький гофгеріхт засудив редакторів 3 газет до в'язниці на 4 міс.

Куди пішли американські тран-спорти.

РИГА. 23.11. (ПАТ). Латвійська преса повідомляє, що більшість транспортів, присланих американ-ською адміністрацією допомоги, большевики поділили між черво-ноармійцями і урядовцями.

Випилення газу. „Огні“.

ПРАГА. Російський тижневик „Огні“, що видавався в Празі, припинився. Його заснував де-путат А. Г. Алексинський у про-тилежність ес-ерівській „Волі Росії“. Не маючи ніяких засобів до життя, газета змушена була припинитись. (Г. Р.)

Політичні вісті

Конференція амбасадорів.

ПАРИЖ. 24.11. Преса передбачає, що в першій половині січня абе-реться конференція амбасадорів, яка буде присвячена справам Мо-лоді Азії, а також поділові першої німецької мільярдної виплати на рахунок відшкодувань.

Уступлення Керзона.

ЛОНДОН. (ЕТЕ). „Івінінг Ньюз“ повідомляє, що теперішній державний секретар закордонних справ Керзон має уступити з при-чини договору Франції з Кемалі-стами, а також унаслідок зрівня-ння переговорів з Египтом. Кер-зона має заступити лорд Дербі

Японія й Далекосхідна респу-бліка.

ГЕЛЬСІНГФОРС. Переговори між Японією та Далекосхідною республікою в Дайрені, які були перервані, тепер знову з ініці-ативи японської делегації офіці-ально відновлені. Японська деле-гація повідомила російську, що японське правительство дозволи-ло відкрити в Японії окремий відділ далекосхідного телеграф-ного агентства.

В Читі приїхав делегат аме-риканського правительства, полков-ник Кольдуелл, для студіювання політичних та економічних умов Далекосхідної республіки.

Врангельова армія

Зараз, коли скупчення Вранге-льових військ у Болгарії та Юго-славії притягає до себе більшу увагу, не пошкодить прислуха-тися, що про неї оповідає закор-донна преса.

Торік у Криму Врангельова ар-мія складалася з 1 корпусу гене-рала Кутепова, Донських та Ку-ланських козаків. Зараз в ній пишався корпус Кутепова, що перебував у таборі в Галіполі, а починаючи з серпня почасті бу-ли евакуйовані до Болгарії та Юго-славії.

Кількість цього корпусу в Галіпольському таборі в початку липня була біля 20000 чоловік. З того ж часу вона зменшилась че-рез дезертирство та через зголо-шення до подорожі на Далекій Схід (записалося біля 25 відс.). Крім того виїхало до совітської Росії (біля 500 ч.), до Бразилії (1500—2000 чоловік) та вступило до грецької армії (дуже мало). Решта (біля 75 відс.) чекає своєї долі в Галіполі, в Югославії, в Болгарії та інших місцях.

В серпні почалося перевезен-ня її до Болгарії та Югославії.

Склад корпусу дуже різно-манітний, а саме: добровольці, мобілізовані під час наступу Де-нікіна та Врангеля й полонені червоноармійці (юнкери, сармати, дезертири).

З цих трьох категорій самий надійний елемент—це доброволь-ці, які вступили з переконання. Решта ж—елемент непевний, який на всіх ступнях „служить“ більш силі та обставинам.

Добровольців в кінноті—біля 50 відсотків, а в піхоті—не більш 10 відсотків.

Найкраща піша частина—Але-ксівський полк, який складається майже виключно з тих, що служ-жили раніш в старих російських гвардійських та армійських пол-ках.

Озброєння—теж не скрізь однакове.

Юнацькі школи (усього 1500—1700 юнаків) поголовно озброєні рушницями та холодною зброєю. В кінноті озброєно лише 15—20%, а саме в кожному з 4 полків тіль-ки офіцерський ескадрон та учеб-на команда.

Зброя—ріжних систем та зраз-ків. Набоїв мало: по 15—40 на рушницю та по 2—3 ленти на ку-лемет.

Амуніції майже немає, а пошекуди—самодільна.

Порядок в таборах—як у мирний час: скрізь чистота та порядок.

Харчі літом були дуже змен-шені й не вистарчають пот-ребам. Тому продають все, що хто має, щоб прохарчуватися.

Продають навіть скарбові речі, не вважаючи на суворі карі.

Навчання й праця в таборах провадилася інтенсивно. О 7.30 години з ранку встають. По-тім молитва, а потім до обіду—муштра. О 12 годін обід. По обіді—праця на різних роботах (в тому числі—по ремонту шосе й будівництву залізниць) по улаш-туванню таборів та по господар-ству. Відправляються також, щоб замітити в горді вулиці та на-вантажувати пароплави. Остання праця дуже тяжка.

Вільний час іде на латан-ня одягу, на тягання дров до мі-ста, чим зганяють собі на харчі.

Духовні потреби майже цілком не задоволені. Часописи попада-ють до таборів рідко. Так звані „устні часописи“, за відсутністю досвідчених промовців та відповід-ного матеріалу, успіху не мають. В таборі є невеличкий, дуже при-мітивний театр; більшість місць—стоячі.

Часами навідується кореспон-денти (наприклад Сургучов), які говорять промови на сучасні по-літичні теми та проводять ідею монархізму.

Дисципліна взагалі середня, більш партизанського характе-ру. Що до козаків за останні часи помічається „дух керемчи-ни“. До офіцерства ж дисципліна дуже суворая. З цього погляду на першім місці стоять юнаки, потім кіннота й нарешті піхота й гарматчики. „Чисто зовнішня ди-сципліна, в залежності від началь-ника частини, вимагала для про-ведення в життя енергійних захо-дів та суворих кар“.

Відношення офіцерів до сол-дат в загальні нормальне. За останній час серед офіцерства помічалася запобігання поруч з безпринципного часами брутальні-стю.

Відношення салдатів до офи-церів не рівні; в кінноті—з обидвох боків добрі, в піхоті—значно гір-ші взагалі. Яко нижчого офице-рства краші, ніж до вищого. В де-яких частинах помічається на-віть незадоволення, а також не-довір'я салдатів до офицерів—подібно як в 1917 році, що по-яснюються збільшеною пропаган-дою деяких елементів, щоб зруй-нувати армію.

Взаємини офицерства між со-

бою нерівні й непевні: бракує єдності, солідарності. Це за-лежить від ріжного, морального, духовного й чисто військового розвитку, від ріжного виховання та освіти і від присутності як „ідейних“, так і „шкурних“ еле-ментів.

Відношення війська до англо-французів зовнішньо—коректне, але помітно негативне та знева-жливе: трапляються часто дрібні бійки між врангелівськими коза-ками та французями. Значних же інцидентів не помічалось. Від-ношення до місцевого населення коректне і добродушне.

Політичний настрій ще не кристалізувався. Завдяки ріжноманітному складу корпусу, головна течія ще не виявилася, тим більш, що переважна маса його аморфна й аполітична, а політичні групи ще не досить зформовані. Ясно виявляється лише цілковита непримирненість до большевизму, комунізму та інтернаціоналізму. Панування за-лишиться за тою групою, котра зуміє побороти протилежні впли-ви“.

Зараз найбільш сильна органі-зація С. Р. паризького напрям-ку, бо вона має літературу, гро-ші та уповноваження. Вона ве-де велику пропаганду соціалісти-чних ідей та розпалу армії.

На чолі її називають навчите-ля тактики в Коринтській піхот-ній школі, генерального штабу полковника Бегельдієва й Колти-нова. Першого арештовано, а в другого зроблено труп. Недавно контр-розвідкою штабу корпусу була виявлена ес-ерівська змова зробити переворот на зразок ре-організації армії 1917 року. „Ма-лося на меті усунути, або зни-щити призначені елементи та на-пост головнокомандуючого по-

тавити генерала Туркула“. В зв'яз-ку з цим явраз на передодні ви-явлення змови втік генерал Дос-тавалов в одну з балканських держав.

Одноразово з ес-ерами працю-ють, під прапором „кемалістів“, ті ж самі ес-ери та ще дуже обе-режно—масони.

З російських монархічних партій ведуть свою пропаганду народно-монархічна партія з артилерійським поручником Со-бачевим на чолі й група єписко-па Веніаміна (що репрезентуєть-ся архимандритом Анастасієм). Взагалі помічається зворот до ідеї монархії, але все це виявля-ється туманно та неясно.

Допіри до головнокомандую-чого безумовно.

Сподіваючись на скорий кінець большевиків та нетерпляче чека-ють наказу збиратися до Росії. Нетерпляче чекають також від-правлення до Югославії, де на-діються на кращі харчі.

Майбутнього уряду в Росії ні-хто собі не уявляє, але багатько вірять в монархію.

Щоб звільнити армію від не-відповідного та небажаного еле-менту, ще в кінці травня коман-дір корпусу видав наказ про вихід всіх, хто бажає покинути армію та перейти на стан „біженців“, з тим, що після призначеного ро-чіння всі, що залишаться, потім за спробу покинути армію будуть каратися військовим судом. По цьому наказу з корпусу виїшло біля 20 відсотків, при чому з офи-церів виїшли бойові військові спеціалісти та більш енергійні й ідейні, залишився ж найбільш інертний елемент.

Г. Редиский.

*) „Врангельова армія“—„Укр. Трибу-на“ від 14 жовтня ч. 135.

Совітська Росія

Німецька делегація в Москві.
БЕРЛІН, 24.11. З Москви повідомляють: Голова німецької делегації, яка прибула до Москви, сказав представникам преси, що мета його приїзду полягає в тому, щоб в першу чергу навести переговори з комісаром земельних справ у справі забезпечення Росії збіжжям і сільсько-господарними машинами. Комісар земельних справ має подати німецькій торговельній делегації реєстр найбільш потрібних йому в даний момент машин і гатунків збіжжя. Замість цього Росія буде доставляти Німеччині зерно і прядиво. Нарешті голова делегації зазначив, що делегація не має жадних політичних цілей.

Залізнична криза.
„Економическая Жизнь“ (ч. 244) повідомляє: „Недостаток палива примусив транспортну секцію „Госплана“ розбити всі залізничні на три категорії, в залежності від їх необхідності для держави. У першу категорію входять залізничні протягом 20.208 верст. Потреби їх експлуатації будуть задовольнятися у повній мірі. До другої категорії відносяться залізничні протягом 16.009 верст, на яких мають скоротити рух. У третю категорію входять залізничні — 27.784 верст, рух на яких буде припинено в першу чергу. Паливна криза набрала надзвичайно гострого характеру. На 1 вересня було вугілля всього 198.924 куб. саж., на 1 жовтня — 163.672 куб. саж. Деяким залізницям загрожувало повне припинення руху. Оскільки залізниця забезпечена паливом на пів дня“. (РСП).

Ліга охорони прав людини і Холмщина.

(Інтерв'ю з товаришем голови Ліги).

З доручення редакції я розмовляв з товаришем голови Ліги охорони прав людини п. Ст. Тугут. Завдання Ліги.

На початку цього року по ініціативі варшавських демократів повстала в Польщі нова організація під назвою Ліга охорони прав людини і громадянина, метою якої є охорона кожного громадянина і організації, вільність або право яких порушені, чи то на ґрунті належності до якої-небудь народності чи релігії, чи то на ґрунті належності до якої-небудь політичної партії, а також охорона проти всякого надужиття владою своїх прав та обов'язків. До завдань Ліги належить також і пропаганда в громадянстві пошанування прав людини і виконання права органами, на яких покладено виконання його, та домагання реформи тих прав, які ображають окремих осіб або цілі громадські, політичні чи народні групи. Звичайно, Ліга не займається тими справами, які мають чисто приватний характер. Членом Ліги, згідно статуту, може бути кожний повнолітній, хто солідаризується з її завданнями. Але до цього часу в діяльності членів Ліги є тільки поляки, хоч з охотою будуть прийматися в члени і особи інших народностей. Головою Ліги є п. С. Снярзовський. Охорона прав українців в Польщі.

Не так давно, продовжує п. Тугут, я робив доклад на загальному зібранні Ліги про відносини на Холмщині. Як там було знову зазначено, центральний уряд не робить жадних перешкод до національного розвитку українців на Холмщині. На побаченні з прем'єр-міністром п. Поніковським, який разом з тим є й міністром освіти, мені було зазначено, що уряд абсолютно не підтримує політики винищення ні в шкільних, ні в релігійних справах. Тож саме було мені зазначено й любельським воеводою. Звичайно, з боку нижчих органів влади, як це я й сам skonstatував, трапляються надужиття і порушення тих прав, які мають меншості в Польщі згідно з конституцією. Так, напр., я особисто стверджував надужиття з боку деяких шкільних інспекторів, переважно з кола правих, про це мною було повідомлено у відповідній департамент м-ва.

З причини цього можу ствердити, що за надужиття з боку поліції, які були мною зауважені і про які повідомлені старостам, зараз же старостами були вжиті репресії і покарання.

Жах смерті в Ташкенті.
Відомий чекіст Петерс пише в ч. 203 „Известий Туркескської“: „На Ташкентській залізничній в'їзді мертва діти. Сотні вмирають від тифу, черевної та малярії. У дитячому притулку на ст. Ташкент на брудній підлозі покриті водами валяються діти. Атмосфера в цих помешканнях неможлива, убогих нема, у вікнах нема скла. Притулок має 50 місць, а в ньому перебуває понад 150 дітей. Мерці не вбирають більш доби. Продлунки видає хорим надзвичайно малі порції їжі. В залі агітпункту на ст. Ташкент-пасажи́рська і повсюди на дворі лежать хорі.“

Вінусовича чекістів.
РЕВЕЛЬ. Серед московських чекістів виникли великі суперечки. Причиною їх були безрезультатні масові трюси, проведені з останній час з ініціативи лівої групи чекістів з метою викриття, ніби то, існуючої змови.

Звільнення більшовиків.
РЕВЕЛЬ. З Москви подають, що з ініціативи Троцького продукцію Тульського та Сестрорізького рушничних заводів дозволено до 60% домашнього часу. Гарматні заводи також підняли свою продукцію. Вжито заходів до збільшення кількості важкої артилерії по дивізіях та кількості кулеметів кожної окремої військової частини.

Сильна хвороба.
ПРАГА 25.XI. (РСП). З Москви повідомляють, що в Уфимській губернії від голоду захворіло 80—90 відсотків населення.

звичайно не будемо вдаватися в розмову про загальні відносини двох народів, а ні тим більш, як установка польська, не будемо вести пропаганди про українізацію Холмщини, але завжди будемо домагатися визнання для української людності всього того, що за ними визнає конституція, ц.-т. вільність в справах релігійних і освітніх. Для цього ми по-трібуємо передовсім допомоги з боку самої людності української. Потрібна співпраця між двома народами, щоб мирним шляхом досягти своїх законних прав, бо як розірвемо контакт, то тоді Ліга наша нічого не зможе пора-дити.

До цього часу такий контакт з Холмщиною ми мали і завжди були поінформовані про дійсний стан речей і завжди допомагали їм, оскільки могли. Але на остан-нє наше засідання представник холмців п. Васильчук чомусь не приїхав і не повідомив про причини своєї відсутності, хоч телеграму від нас він і одержав. Звичайно, це не припинить нашої допомоги, але завжди перешко-дитиме.

Для більш міцного контакту з місцями ми засновуємо тепер свої відділи. Два тижні тому заснував наш відділ в Люблині, в управі якого знаходяться п.п. Олькевич, Миславський, Узембо. Подібний відділ має відкритися і в Холмі.

І. Ч.—но.

На Волині та Холмщині

Як діляться у Варшаві?

Опікившись на справі організації польської школи (для себе тепло-го гніздячка) для чотирьох ро-дин польських в селі Тростенці, як про-це вже писалося в числі 152 „Укр. Трибуни“, пані Суша застала досягти своєї мети в інший спосіб. Для цього вона інсценувала політичний процес, що ніби то селяне села Тростен-ця підбурювались українським учительством до активного ви-ступу супроти польської школи, а також до обжалування цієї справи перед вищою владою, про віщо відповідним способом поінформувала як поліцію, так і п. інспектора. Поліція таки дійсно проявляла спроби до одволкання уповноважених од поїздки до Варшави, але це нічого не помо-гло і делегація все таки поїхала. П.інспектор ще рішучіш поступив у цій справі, виявивши в цьому не аб-який адміністраторський талант, нічуть не кричачи у своїх симпатіях. Зараз було по-слано через п. Сушу до керівни-ка Тростенецької народної шко-ли, п. Іванова, листа про його звільнення з 1 грудня (авансом, значить) з посади керівника шко-лою за браком документів о рзупалецях раіствowej, а п. Су-шу „zatyehmiast“ навіть без доку-ментів о рзупалецях раіствowej признача на його місце керо-вничкою української школи (ну, що ж,—коли не вигоріла справа з польською школою).

Як тільки повернулись уповно-важені з Варшави, зараз же при-був п. начальник V району з от-рядом поліції для розслідування цієї справи.

Міліціонери просто казали се-лянкам, що, мов, приїхали на ваш заклик рятувати школу. Учителі було на місці опрошено, а деле-гатів: селян, Ольховича і Поді-шуків і селян Федора Грицька і Антона Тарасюків і Андрія Ко-вальчука арештовано з відповід-ними поліцейськими почестями і відвезено до району в Кієвці. Пі-сля опросу на третій день їх ви-пущено.

Цікаво, як у Варшаві діляться на такі справи...

О.—кв.

Від редакції. Громадяне села Тростенця, уповноважені в цій справі, були кілька днів то-му у Варшаві, в редакції нашої газети, і ми порадили їм зверну-тися за захистом прав на рідну школу до Ліги прав людини й громадянина та до соймової фракції П. П. С. Це вони й зро-били, і отже в наслідок цього попали в польську бучтигарню.

Зазначений факт уявляє із се-бе красномовну ілюстрацію де інтерв'ю з п. Тугут, яке ми дру-куємо в сьогоднішньому числі „Української Трибуни“.

Повстання на Україні

З наших джерел

КОРЕЦЬ, 21.11. По точним тільки що одержаним відомо-стям повстанчі сили перейшли на Полтавщину, яка спалахнула за-гальним повстанням.

САРНИ, 23.11. Ваш кореспон-дент одержав відомості, що в бою під Тетеревим, який тягнув-ся 5 доб славне повстанське вій-сько висадило в повітря два бро-невники і захопило велику кількість амуніції.

За кордоном.

БЕРЛІН. (Від власного корес-пондента). Відомості про пов-стання на Україні зробили велике враження в тутешніх урядових і громадських колах, особливо се-ред тих, хто не вірить в співділан-ня Німеччини з совітською Ро-сією. До нашого посольства різні урядові, а особливо тор-говельні круги звертаються з за-питаннями та поясненнями про розв'яз повстання. Німецькі газе-ти уділяють поважне місце від-омостям про повстання. На пре-величній жалі деякі газети німець-кі дістають від своїх кореспон-дентів, головним чином зі Львова брехливі інформації (очевидно це ті самі джерела, з яких користу-ється редакція „Sowjet“ Ред.) але не дивлячись на це заінтересо-вання німецьких кругів справою повстання на Україні є знач-ним і широким.

Треба зауважити, що німецька преса підтверджує дезорганізацію і деморалізацію деяких частин червоної армії, що бачить вона в пограничних намірах червоноар-мії. „Acht-Ukr-blatt“ зауважає згадану тенденцію червоної армії зазначаючи разом з тим, що більшовики ажитають всіх, захо-дів, аби дискредитувати „нашо-ну революцію на Україні“ і представити її в брехливому світлі.

Великий також інтерес до по-встання виявляють і різні по-сольства та чужоземні представни-цтва перебуваючі в Берліні. Для них це повстання було—великою несподіванкою і, як оповідають поінформовані люди, дивує їх осо-бливо та сміливість, яку виявля-ють повстанці, що зважились розпочати боротьбу з більшови-ками саме тоді, коли рішучі ко-ла Європи ніби почали вже заво-дити певні стосунки офіційні з урядом совітів. Всеж треба за-уважити, що німецька преса поки що займає вибіркове становище в оцінці українського повстання, зазначаючи лише поки що, що повстання це є великим і неспо-діваним ударом для більшовиць-кої влади.

Про погроми.

Берлінський представник Укра-їнської Народної Республіки на-діслав листа до „Фосіше Цайтунг“, в якому протестує проти обвину-вачення повстанців і українських військ в жидівських погромах. Він каже, що навіпаки Троцький в останньому наказі по армії офі-ційно загрожує жидівському на-селенню погроми, на випадок, як що воно буде допомагати по-встанцям. Жиди, поляки і німці, які живуть на Україні ненавидять більшовицький режим і вітають новий визвольний рух на Україні. (Г. Р.).

3 газет

В Славуті.

Після того, як повстанці кілька раз захоплювали Славуту, чер-воноармійці уже не відважуються ночувати в містечку, а на ніч розходяться по селах.

Вночі з 20 на 21 листопада на відділ більшовицької кінноти си-лою в 35 чол., який находився в околицях Славуті, напали по-встанці, розстріляли 3-х партій-них комуністів, а решту обез-зброїли, забираючи коні, сідала і все майно. (В. С.).

Генеральні бої.

РІВНЕ. 20.11. З околиць Ше-петівки повідомляють офіційні чинники, що на одеських шляхах відбувається тепер генеральний бій південної повстанчої армії ге-нерала Гулого-Гуленка. Праве крило ворога вже ліквідовано і викинуто за Дніпро. Українська повстанча південна армія досягає 100 тисяч козаків-повстанців. (Рідн. Кр.).

Більшовицькі катування в Проскурві.

ЛЬВІВ, 24.11. Львівський від-діл „Річчепосполитої“ одержав цілу низку автентичних інформ-ацій про становище на Україні. Між иншим зазначено про боль-шевицьку різню в Проскурві. Більшовики, довідавшись про на-ближення повстанців, заарештува-ли 300 чоловік, яких і розстріля-ли в льоху одного жидівського шинку. Жертвами цієї різни впа-ли виключно українці. Більше-вицький комітет, який вже стояв з річками у вагонах на станції, ви-дав наказ усіх арештованих роз-стріляти. Морд цей dokonano без всякого суду. Зараз оголошено амністію, а слідом за амністією прислали до Проскурви нову пі-лотну дивізію і кілька відділів кінноті, які розсіпались по се-лах.

Приказ Троцького мордувати населення.

Газета Варшавська подає під-днем 19.9 з Копенгаги: „Тутешні часописи подають, що українські повстанці осягнули Тетерев коло Кіева і збурили залізничний міст. Троцький оголосив приказ до червоної армії, щоб усі міста пе-ред їх опущенням нищити, а на-селення вбивати“. (Рідн. Кр.).

Скорий марш на Україну.

„Венков“ з ч. 367 подає з Бу-карешту, що повстанчі війська йдуть у всіх напрямках наперед. Скорий марш протисовітських відділів пояснюється тим, що більшовики стягнули свої війська для охорони Кіева, про здобуття якого йде завзятий бій. Більше-вики думають, як се виходить з їх рухів, звільнити все Правобе-режжя Дніпра. (Рідн. Кр.).

Діяльність армії ген. Гулого-Гуленка.

Операції Головнокомандуючого південною групою повстанчих військ Української Народної Ре-спубліки, генерала укр. служби А. О. Гулого-Гуленка, звернули на себе увагу військових ко-л Варшави. Перебіг подій на шю-му фронті, характер їх та смена свідчать про геніальність людини, що ними подіями керує. Не слід змішувати цього генерала з отаманом повстанського загону на західній Поділлі, Гулим-Гу-ляком. Генерал Гулий є старшиною в передвоєнного часу, лицар ордену „Залізного Хреста“ за участь у військовій похіді 1919—1920 рр. Людина надзвичайної відваги і рішучості. Родом з запорізьких степів Катерино-славщини, де він був губернським комендантом у 1918—1919 р. Хоробро бився з гетьманцями, а потім з більшовиками, під час бою завжди був поперед усіх.

Армія Гулого-Гуленка, котрої кадри складають козаки запорізької групи, бові товариші генерала, налічує тепер поперх 100 тисяч козаків і оперує в та-кій місцевості, яка завжди по-стачала для героїчної Українсь-кої Армії найкращих козаків, а що до повстанства, то в тому районі се найулюбленіший спо-сіб боротьби з окупантами, як Денікин, Врангель і німці. Боро-тись успішно з стотисячною ар-мією в тих місцях можна лише не іннакше як силою добре обо-рудованої мільйонної армії. Оскільки ж московські совіти, як відомо, такої армії при сучас-них умовах виставити не годні, то єдиним для них виходом з цього передрішеного вже ката-строфічного становища є швид-кий відступ за Дніпро і то далі від степів Запоріжжя, що совіти, мабуть, і переведуть на сих днях. Буденний стверджує повстання.

ПРАГА 25.XI. (РСП). В газеті „Красное Черноморье“ друкують розмову з начальником штаба армії Буденного, який заявив: „Ще в лютому в Краснодарі утвори-лось таке повстанське кубанське правительство. Білозелене командування у половині вересня вирішило перевести спробу по-встання, бажаючи використати для своїх цілей продалог.“

Тов. Буденний, прибувши на Кубань, наказав вживати найрі-шучіших заходів не тільки проти самих бандитів, але й до всіх тих, хто їм співчуває. Бачучи по-гані результати повстання, бан-дисти пішли на Кубань. Залиш-лясь невелика купка вождів, які не вступають в бій з черво-ним військом“.

Кооперативний зїзд у Львові

(Від нашого кореспондента).

У Львові, з ініціативи Красного Союзу Ревізійного, відбувся краєвий кооперативний зїзд, порядком денний якого складався з таких точок: 1) Стан нашої кооперативної організації (п. Герасимович). 2) Організація місцевих кооперативів і союзне будівництво (д-р Баран). 3) Взаємовідносини кооперативів до культурно-просвітньої праці (інж. Павличківський). 4) Використання факторів сил для кооперативної роботи (п. Филипович).

На цей зїзд прибуло до ста делегатів, головним чином з міст та містечок Галичини.

Не дивлячись на те, що поряд денний мав не лише місцевий, але й загально-кооперативний характер і тому ми мусили б зацікавитися й кооперативні установи Волині та Холмщини, з представництвом цих останніх на зїзді можна було бачити лише делегата кременецького повітового Союзу Кооперативів.

Зїзд відкрив т. Павличківський іменем К-ту організації кооперативів, який в коротенькому вступному слові намалював історію кооперативного руху в краю та історію заснування кооперативних центрів у Львові. Під кінець т. Павличківський підкреслює, що з причини матеріалізму, що панує в даний момент і в якому загинули навіть кращі сили кооперативу, ідея кооперативу переживає кризу, і зїзд мусить подбати про вишукування шляхів і накреслення плану праці в області поширення та зміцнення кооперативної ідеї і принципів серед широких верств українського громадянства — селянства та робітництва.

Далі, після ухвалення резолюції зїзду, було приступлено до заслухання та розгляду чергових доповідей — рефератів.

Т. Герасимович констатує повну відсутність кооперативної свідомості у членів кооперативних організацій і ступня. Причини бачить в хибі австрійського закону, який обмежує діяльність у нас лише чисто економічного характеру. Далі докладчик розглядає стан кооперативу в краї в сучасний момент в порівнянні з довоєнним періодом і, зупиняючись на окремих галузях кооперативного життя, констатує занепад кредитової кооперативу як наслідок валютної неусталеності і загальної пертурбації фінансового характеру, але бачить повну можливість та ґрунт для розвитку сільсько-господарчої кооперативу.

Другим з черги робить доклад д-р Баран. Порівнюючи союзна і взагалі кооперативне будівництво краю з таким на Великій Україні і Познанщині, він зазначає, що в краї це будівництво йшло з гори, й тому кооперативу, як такої, не було і нема. З цієї причини на теренах Б. Австрії ні

Українська, ні польська, ні жидівська кооператива не витворили справжнього кооперативного життя.

В своєму рефераті докладчик пропонує за зразок схему кооперативного будівництва Великої України чи Познані. При чім підвалину цього будівництва мусять творити, в умовах сьогодення, три чини, а саме: сільсько-господарчі та споживчі, які т-ва в своїй діяльності можуть бути зєднані й називаються сільсько-господарчо-торговельними. Надаючи великого значіння правильному організованому кооперативному будівництву, яке мусить переводитись відповідно підготовленим кадром кооперативних робітників, д-р Баран звертає увагу на необхідність свідомого закріплення через кооператив економічних позицій в краї.

Після обміркування й освітлення цілого ряду питань статутного характеру зїзд погоджується з думками докладчика і висловлюється за необхідність організації т-в і ступня на чисто кооперативних принципах з тим, щоб т-ва ці були об'єднані в с-зи повітового району з центром в пунктах економічного тяжіння.

В дальших рефератах, як і вище згаданих, докладчики зупиняються на необхідності підготовки кооперативних робітників та взагалі на заходах для поширення кооперативних знань серед широких кол краю — селянства. З конкретних постанов в сій області необхідно одмити такі: а) притягнення до співпраці місцевих просвітних установ (просвітні, читальні), б) влаштування кооперативних курсів в різних пунктах краю.

Резюмуючи роботу зїзду треба підкреслити, що питання про поширення кооперативних ідей і взагалі упорядкування кооперативного життя, дійсно болючі питання, бо як зміст докладів — рефератів, так і склад делегатів зїзду (в більшості) свідчать про занадто низький рівень кооперативної свідомості не лише в ширших колах селянства, але і в колах активних працівників кооперативу. Питання кооперативно-культурного чи організаційного характеру, які на Великій Україні є азбучною істинною — тут вимагали широкого освітлення й докладного пояснення.

Взагалі українська кооператива в Галичині мусить перевести велику працю для налагодження кооперативного життя в краї і в цій вона повинна скористуватись досвідом та ініціативою кооперативів братів — надзипрянців, яких зла недолі зазнала на чужині, закликавши їх до активної і безпосередньої праці в своїх установах.

Яким Білий.

Українське життя

Гадюча робота.

У большевиків російських є тепер на службі для розвідки по українській справі Петро Дідушок з платнею 4.000 марок німецької місячно. Представник совітської України Ауссем дав проти Барановського у пресу заяву, на котру послідує відповідь від Ковалів і Барановського. Ауссем старався знайти контакт з торговельними і промисловими колами і пропонує хулобу, як об'єкт вини. Між українськими студентами, яких тут є до 150 душ, ведеться Дідушок пропаганда, висміюючи їх скрутне положення. Дідушок пропонує переводити до своїх міст і тим затає їх до себе. Наприкінці треба додати, що Дідушок зробився большевиком тоді, коли не дав звіту у витраті грошей, які були на руках у нього, як він служив в нашій паризькій місії дипломатичній. Потім Дідушок зв'язався з відомим заочником і марнотратником Супруном, а останніми часами зовсім перекинувся до большевиків і за гроші провадить свою гадючу і зрадницьку роботу.

Помилування гуцулів.

Львів, 24.11 (ПАТ). "Газета Львівська" повідомляє з Коломиї, що суд присяжних має розглядати справу гуцулів, які брали участь в розрухах на Гуцульщині в квітні 1920 р., що були викликані комуністичними агітаторами. Їм поставлено обвинувачення в змові проти державної збройної сили.

неділю 20 ц. м. ранком надійшла телеграма з Варшави з декретом Начальника Держави про помилування обвинувачених в кількості 25 осіб. По одержанні депеші привели обвинувачених до залі засідань, де кожному вручено копію акту помилування, на підставі якого всіх обвинувачених випущено на волю. У вазині ці затримано лише двох, яким ставиться обвинувачення в участі в грабунках.

З польського життя

Промислова криза.

Вчора в міністерстві торгівлі й промисловості відбулась конференція представників промисловості і робітників, яка була присвячена сучасній кризі в промисловості. Голодував міністр Страсбургер, який, відхиливши збори, зазначив, що уряд напружує всі сили, щоб перемогти сучасну кризу, для цього він вводить нові реформи: скасування податок на вугілля, обниження тарифів залізничні й інші.

Представники робітників, згоджуючись з програмою уряду, скаржились на промисловців, які селі викликають застій в промисловості, не бажаючи понизити ціни на товари.

Представник промисловців зазначив, що в сучасній дорожній кризі є багато вини самого уряду, наслідком його невдалих реформ: підвищення ціни вугілля, залізничної тарифи; крім того він зазначив, що промисловість знизилась вже ціни на товари, але дрібні продавці до цього часу ще тримаються високих ціл.

Нарешті міністр Страсбургер ствердив, що уряд прийме на увагу всі думки конференції, а також і надаль буде скликати подібні конференції.

Командуючий військами Центральної Литви.

Командуючим військами Центральної Литви зам. сь ген. Желіговського призначено ген. Корнєвського.

Сильний збігів в Польщі.

"Przegląd Wiosł." подає, що в Польщі знаходиться 80—85 тисяч збігів з 6. Росії, з яких рахується 40 відсот. чоловіків, 30 відсот. жінок і 30 відсот. дітей. Коло 6 відсот. збігів — люди з вищою освітою, але тільки 2 відсот. має засоби до існування.

Карахана нема в Варшаві.

Кілька днів тому з'явилась в польських газетах відомість, що селітський представник в Польщі п. Карахан повернувся з Берліну до Варшави.

З цього приводу "Kurjer Polski" подає: ця відомість не відповідає дійсності. Карахан залишається ще якийсь час в Берліні, після чого не на довго приїде до Вар-

Православна українська церква в Америці.

Професор І. Огієнко одержав від консисторії української греко-православної церкви в Канаді і Злучених Державах листа, в якому, між іншим, консисторія пише: "З отриманих листів довідуємось про вашу готовність допомогти нам в нашій церковній ділі. За се складаємо вам сердечну подяку від себе і від всіх вірних і прихильників української православної церкви в Америці, і молимо Бога, щоб ваші змагання на полі національної церкви української увінчалися повним успіхом".

Далі в листі консисторія коротко розповідає про церковний рух в Америці і просить вислати їм священників. Просить також надрукувати в виданнях "Української автокефальної церкви" історію їхнього церковного руху, про що вони пришлють відповідну статтю.

Життя таборів

Річниця перемоги над гетьманом

Заходами культурно-освітніх організацій табору Стрілково, 15 листопада ц. р. було улаштовано свято "Річниця перемоги над гетьманом Скоропадським", програма для якого складалась: 1) служба Божа; 2) читання невідомого числа живої газети "Промінь" і 3) вистава-концерт, який розпочався о 7 годині присвяченим цьому дню рефератом.

Після концерту, заходами "громади старшин табору Стрілково", в селі університету, були улаштовані збори всіх учасників в цієї боротьби, на яких обмінювались враженнями з того часу.

В цей день у вояцтва, за винятком "фаховців і спеців", на обличчю кожного було бачити радість і задоволення.

Потявцев.

ВАРШАВА

Новорічний податок.

Магістрат ухвалив внести до Мискої Ради на затвердження проект про одиоразовий податок в реставраціях, кав'ярнях, клубках і инш., які улаштовують за бави в ніч нового року. Податок цей буде побіратись від 10 год. веч. до 8 год. ранку в розмірі 50 відс. від рахунку.

Не хотять грошей.

З міністерства фінансів повідомляють, що премії на виграні мільйонувки № № 0. 15.122. 0.583.888, 1.496.896, і 2.154.313 до цього часу не відібрані.

Вистава друку.

В початку нового року у Варшаві відкривається вистава польської штуки друку.

Лист до редакції

Величезний лист редакції В ч. 154 вашого шановного часопису унішено замітку під заголовком: "Годі гратись з нашою душою!" В цій замітці автор дуже гостро став на певний шлях, що до обвинувачення і зненаги п. о. Громадського за його промову на московській мові в часі зустрічі архієпископа Георгія при відвізанні ним православної церкви в м. Кременіш, на Волині. Шляхо було б знати, чи автор цієї замітки коли брався радити п. о. Громадському, що до вибору ним певного шляху, знав загальну працю п. о. Громадського на українській мові і ту ініціативу його працю, що торкається до Автокефальної Української Православної Церкви.

Спілка Українських Кооперативів Галичини для товарової обміни С. з. о. п.

у Львові Зімовича 20.
АДРЕСА ДЛЯ ТЕЛЕГРАМ: ТОВАРООБМІН ЛЬВІВ.

виконує гуртово всякі торговельні операції, як: купно і продаж ріжних сирів, машин, мануфактури, паперу, товарів колоніальних, галантерейних та инш. Трансакції переводяться так на власний рахунок, як і в дорогі комісії. Завдяки зносам, навізанним з заграничними фірмами, спілка може дуже вигідно доставляти заграничний товар.

Треба погодитись, що вчинок п. о. Громадського, як такий, дійсно був, але ж можливо ще оправдувати його тим, що о. Громадський може зовсім і не хотів цього допустити, не рахуючись зі своєю національністю, як це підкреслює автор, а просто не передбачив знання архієпископом Георгієм української мови.

Коли проаналізувати за останні часи працю п. о. Громадського, яку він поклав на користь Української Церкви і її автокефалії, то побачимо, що його заслуги ніколи не можуть бути забуті друзями цієї церкви.

Безумовно, Свято-Миколаївське Карнілівське Братство не береться цілком захищати п. о. Громадського, але ж треба констатувати факт, що до його промови, що вона була висловлена ним зосін не в ущерб як Українській Церкві, так і її Автокефальній Укр. Православній Церкві, а просто, щоб уникнути непорозуміння, коли б архієпископ Гео тий не знав Української мови. Що ж торкається обвинувачення до несповіщення служби Божої в православному храмі на українській мові, то це не є вина п. о. Громадського, а цілковито вина тих, хто до цього часу не потрубувався скласти відповідну і компетентну комісію, яка б займалась перекладом з славянської мови на українську і цим самим дало можливість уникнути тої ереси, котра провадиться в деяких церквах, з окрема, некомпетентними перекладчиками.

В додаток цього Свято-Миколаївське Карнілівське Братство з свого боку бажає п. о. Громадському повної сили й енергії для праці і надати на користь Автокефальної Української Православної Церкви і православної нашої нації.

З повагою.
"Президія Братства".

Театр і музика

ВЕЛИКИЙ—Сьогодні "Севильський циркульник", завтра о 3 год. "Пан Твардовський", ввеч. "Діагональ".

РЕДУТА—Сьогодні "Війна й любов", завтра о 3—30 "Проходив", ввеч. "Піроший коханець".

РОЗМАІТОСЦІ—Сьогодні й завтра ввеч. "Історія салону", завтра о 4 год. "Сіль життя" і "Бурмистр Стилюмолу".

ПОЛЬСЬКИЙ—Сьогодні й завтра ввеч. "Флоренція", завтра о 3—30 "Хорі на уму".

ІМЕНІ БОГУСЛАВСЬКОГО—Сьогодні й завтра о 3—30 "Королева польської героїні", "По жинах", ввеч. "Діан".

МАЛІН—Сьогодні й завтра ввеч. "Пані жінка", завтра о 4 год. "Восма жінка Синь-бородого".

НОЗОСЦІ—Сьогодні й завтра ввеч. "Останній вальс", завтра о 3—30 по цінам на повільну зміну "Рибка чи пазна", танці, іспані і пантоміма в "Кузнечика з Голландії".

ВОДЕВІЛЬ—Сьогодні й завтра "Дача в горностай".

ДРАМАТИЧНИЙ—Сьогодні й завтра ввеч. "Подорож по Варшаві", завтра о 4 год. "Шлях і тра".

ПОВІШЕНИЙ—Сьогодні й завтра "За честь доки".

ЦЕНТРАЛЬНИЙ—Сьогодні й завтра "200000".

СТАРОМІСЬКИЙ—Сьогодні й завтра ввеч. "Гуляйська Тройка", завтра о 3—30 "Молоді з двома жінками".

ФІЛІРМОНІЙ—Завтра о півночі поранок присвячений Шуману, по обіді симфонічний концерт під дирижею п. Б. Шумана.

КОНЦЕРТИ—Завтра о 8 год. в залі гігієнічного товариства концерт присвячений новим симфонічним поєм.

ВІДЧИТИ—Сьогодні в клубі державних урядовців (Новий Світ, 67) артистичний вечір, в залі гігієнічного товариства—вечір гумористичних оповідань І. Руденкова, в Варшавській залі гігієнічного т-ва збори на ліги охорони прав людини—на порядку денному "закон про допомогу інвалідам в теорії і на практиці в житті".

Завтра в Гігієнічному товаристві—посол К. Чапінський—вечір присвячений творчості Достоевського: релігійні шукання Достоевського, брати Карамазови, Достоевський і католицизм, моральні погляди Достоевського; — о 12 год. п. М. Линавський "Про середньовікову містерію", в залі музею промисловості і літератури (Краківська Перем. 65)—п. Ст. Крушевський "Робітничі життя в Швейцарії Америки".

БІРЖА 22 листопада.

Офіційні нотування:

Долари амер.	3525—3700
Франки фр.	260—265
Бельг.	250—252,50
Шваїц.	665
Фунти	14 100—14 900
Марки нім.	13,20—13,50
Корони австр.	62—65
Чеські	39,50—40,50
Неофіційні нотування: долари амер.	3550—3750, канал. 3000, франки фр. 260
франки бельг.	250, франки шваїц. 665, фунти 15 000, марки нім. 13,75—13,60, корони австр. 0,65, корони чеські 40, рублі золоті 1480—1500, срібні 850.